

Nr. 50

Din 20 februarie 2026

**Domnului Andrian GAVRILIȚĂ,
Ministru al Finanțelor**

Subiect: Recomandări pentru Politica Fiscală și Vamală 2027

Stimate Domnule Ministru,

Companiile-membre ale Asociației Investitorilor Străini (FIA Moldova) Vă salută și își exprimă înaltele considerațiuni.

Prin prezenta adresare, în contextul îmbunătățirii climatului de afaceri din Republica Moldova și al inițierii procesului de colectare a propunerilor pentru Politica Fiscală și Vamală 2027, experții FIA Moldova Vă prezintă, în anexă, o serie de recomandări și propuneri menite să contribuie la simplificarea legislației fiscale și vamale.

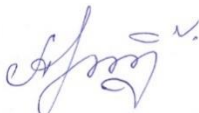
În speranța că se va da curs acestor inițiative, Vă mulțumim anticipat pentru deschidere și implicare.

Anexă – Propunerile FIA Moldova pentru PFV 2027 – 21 file.

Cu profund respect,

Ana GROZA

Director Executiv

Notă: Asociația Investitorilor Străini reunește **25 companii** – cei mai mari investitori din Republica Moldova, investițiile cărora provin din **16 țări**, cu peste **20.000 de angajați**. Volumul total al investițiilor companiilor-membre FIA depășește **2,6 miliarde euro**, ceea ce constituie aproximativ **19% din PIB**.

SINTEZA
propunerilor cu privire la modificarea și completarea Politicii
Fiscale și Vamale pentru anul 2027

	PROBLEMA	SOLUȚIA
	CADRUL GENERAL DE ALINIERE LA ACQUIS-UL UE	
1.	Alinierea Republicii Moldova la Directivele Europene privind Impozitul pe Venit – provocări și priorități pentru mediul de afaceri Deschiderea Republicii Moldova către alinierea la directivele europene în domeniul fiscalității reprezintă un pas esențial în procesul de integrare europeană, reflectând angajamentul țării de a construi un cadru fiscal transparent, echitabil și compatibil cu standardele UE. Totuși, această aliniere vine cu provocări majore atât pentru instituțiile statului, cât și pentru mediul de afaceri, în special în contextul transpunerii <i>Directivei (UE) 2022/2523 a Consiliului din 14 decembrie 2022 privind asigurarea unui nivel minim global de impozitare a grupurilor de întreprinderi multinaționale și a grupurilor naționale de mari dimensiuni în Uniune</i> (Pilonul II – BEPS), care presupune aplicarea unui impozit suplimentar asupra veniturilor multinaționalelor. Această măsură riscă să creeze o presiune fiscală disproporționată și o concurență neloială, mai ales având în vedere că multe dintre companiile membre ale FIA sunt parte din grupuri internaționale cu venituri ce depășesc pragul de 750 milioane euro, fiind astfel direct vizate de noile reguli, atât la nivelul companiilor-mamă, cât și al subsidiarelor din Moldova. Prin urmare, este crucial ca procesul de armonizare să fie însoțit de un dialog constant și constructiv cu sectorul privat, pentru a identifica soluții care să minimizeze impactul fiscal și să protejeze competitivitatea economică a țării. Printre aspectele cu cel mai mare impact pentru entități, se regăsesc: • Discrepanțe în regimul fiscal: IT Park, sectorul IMM vs. regimul general; • Rezidenții Moldova IT Park beneficiază de un regim fiscal preferențial, achitând un impozit unic de 7% din veniturile din vânzări, care substituie majoritatea taxelor și contribuțiilor sociale. Acest regim este	Se recomandă: • Efectuarea unei evaluări de impact și elaborarea unei strategii de tranziție pentru a evita șocuri fiscale și pierderi de competitivitate; • Evaluarea riscurilor fiscale generate de discrepanțele între regimurile fiscale și elaborarea de scenarii de adaptare; • Protejarea regimului fiscal al Parcului pentru tehnologia informației “Moldova IT Park”, prin solicitarea unei perioade de tranziție, cel puțin până în 2035 (până la expirarea regimului fiscal special garantat până în anul 2035 prin Legea nr. 77/2016), pentru companiile din IT Park, în contextul alinierii la Pilonul II; • Promovarea unei abordări proactive în procesul de aderare la Cadrul Incluziv BEPS, cu protejarea intereselor economice locale; • Crearea unui grup de lucru mixt între Ministerul Finanțelor și reprezentanții mediului de afaceri pentru monitorizarea impactului fiscal.

	garantat prin lege până în anul 2035 și a fost instituit ca o măsură de stimulare a dezvoltării economice, atragere a investițiilor și încurajare a inovării. În acest context, aplicarea unui impozit minim global înainte de expirarea acestor garanții legale ar putea submina încrederea investitorilor și ar afecta negativ competitivitatea și creșterea sectorului IT. În alte state europene, sectoarele strategice sau beneficiarii unor regimuri fiscale speciale beneficiază de perioade de tranziție dedicate, tocmai pentru a asigura predictibilitate și stabilitate fiscală. • Sectorul IMM aplica 4% la venituri cu careva excepții; • Rata impozitului pe venit în Moldova este de 12% vs 15% conform cerințelor BEPS (Pilonul II); • Companiile locale vor trebui să se conformeze eventualelor cerințe de raportare suplimentară și să adapteze structura fiscală.	
	IMPOZITE SALARIALE ȘI BENEFICII EXTRA-SALARIALE	
2.	Eliminarea limitelor fiscale pentru cheltuielile de transport și hrană ale angajaților Limitarea cheltuielilor deductibile pentru transportul și hrana angajaților creează dificultăți în desfășurarea eficientă a activității de întreprinzător. În realitate, nevoile fiecărei entități variază în funcție de specificul activității, de zona geografică, programul de muncă și condițiile logistice. Prin urmare, mărimea acestor cheltuieli ar trebui să fie stabilită la discreția angajatorului, nu plafonată prin reglementări uniforme. În plus, excluderea cheltuielilor de taxi din categoria celor deductibile fiscal descurajează soluțiile de transport rapide și eficiente, necesare în contextul mobilității crescute a angajaților, a întâlnirilor de afaceri și a adaptării la infrastructura urbană sau rurală deficitară. În multe cazuri, utilizarea serviciilor de taxi este o opțiune logistică justificată și esențială pentru continuitatea și eficiența procesului de muncă.	Se recomandă următoarele: 1) Modificarea prevederilor Regulamentului privind determinarea obligațiilor fiscale aferente impozitului pe venitul persoanelor juridice și persoanelor fizice care practică activitate de întreprinzător, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 693/2018, în sensul excluderii limitei maxime a plafonului mediu per angajat pentru fiecare zi efectiv lucrată în ceea ce privește cheltuielile pentru transportul și hrana angajaților. 2) Deducerea cheltuielilor de taxi suportate de angajator în scopuri de serviciu, cum ar fi: deplasarea la întâlniri de afaceri, deplasarea la locul de muncă în lipsa transportului public direct sau în cazurile în care utilizarea taxiului contribuie la desfășurarea eficientă a activității de întreprindere.
3.	Optimizarea regimului fiscal al tichetelor de masă conform Legii nr. 166/2017 În contextul creșterii constante a costurilor de trai, tichetele de masă își pierd din eficiență ca beneficiu extra-salarial, din cauza unui tratament fiscal inechitabil și discriminatoriu. În prezent, valoarea nominală a tichetelor de	Se propune modificarea Legii nr. 166 din 21.09.2017 privind tichetele de masă și a legislației fiscale conexe, în următoarele direcții:

masă este **supusă contribuțiilor de asigurări sociale**, spre deosebire de alte beneficii extra-salariale prevăzute la art. 24 alin. (19) din Codul Fiscal (cadouri, vouchere, formare profesională, abonamente sportive sau servicii medicale), care sunt **scutite de aceste contribuții**.

Această diferență este nejustificată și față de **hrană organizată** oferită direct de către companie, care nu este impozitată. Pentru mulți angajatori, mai ales cei din localități unde nu există infrastructură pentru cantine corporative, tichetele de masă reprezintă **singura modalitate viabilă** de a asigura angajaților o masă caldă zilnică. Acest beneficiu are o utilitate practică și imediată superioară, având un impact direct asupra calității vieții și a puterii de cumpărare a salariaților.

Totodată, **plafonul nominal maxim** de 70 lei per zi, stabilit în anul 2020, **nu mai corespunde realităților economice** din 2025, în contextul inflației și al creșterii accentuate a prețurilor alimentare. Menținerea acestui plafon reduce semnificativ valoarea reală a beneficiului și descurajează angajatorii să utilizeze acest instrument.

Mai mult ca atât, având în vedere creșterea continuă a costurilor de trai, majorarea valorii nominale maxime a tichetelor de masă este o măsură necesară pentru a menține eficiența și atractivitatea acestui instrument ca beneficiu extra-salarial. Tichetele de masă sunt un mecanism eficient de susținere a angajaților, contribuind la motivarea personalului și la creșterea productivității, fără a genera costuri suplimentare semnificative pentru angajatori în cadrul plafonului deductibil.

Actualul plafon de 70 lei, stabilit în 2020, nu mai corespunde realităților economice din anul 2025, în special în contextul inflației și al majorării prețurilor la produse alimentare. Ajustarea acestui plafon la 100 lei ar permite angajatorilor să acorde un sprijin real salariaților, în timp ce statul păstrează un control fiscal clar asupra sumei deductibile.

Consecințe ale cadrului actual:

- Diminuarea substanțială a valorii reale a beneficiului pentru angajați;
- Creșterea artificială a costurilor pentru angajatori;
- Eroziunea unui instrument esențial de sprijin pentru angajați, cu impact negativ asupra motivației și productivității.

1. Excluderea valorii tichetelor de masă din baza de calcul a contribuțiilor de asigurări sociale, pentru asigurarea unui tratament fiscal echitabil și uniform față de alte beneficii extra-salariale.

Argumente în favoarea soluției propuse:

- **Echitate și neutralitate fiscal.** Alinează tratamentul fiscal al tichetelor de masă cu cel al altor beneficii extra-salariale și cu regimul aplicabil hranei organizate oferite direct de angajator.
- **Sprijin real pentru angajați.** Asigură creșterea puterii de cumpărare și a bunăstării salariaților, fără a genera costuri administrative suplimentare pentru stat.
- **Eficiență economică și competitivitate.** Încurajează angajatorii să ofere acest beneficiu de înaltă utilitate, contribuind la motivarea, retenția și productivitatea personalului.
- **Claritate și simplificare fiscal.** Elimină contradicțiile din cadrul normativ și facilitează aplicarea uniformă a legislației de către companii și autoritățile fiscale.

2. Majorarea valorii nominale maxime deductibile în scopuri fiscale de la **70 lei la 100 lei** pe zi lucrătoare, prin modificarea art. 4 alin. (1), care va avea următorul cuprins: „*Valoarea nominală deductibilă în scopuri fiscale a unui tichet de masă pentru o zi lucrătoare trebuie să fie cuprinsă între 35 și 100 de lei*”.

Impact preconizat:

- Creșterea puterii de cumpărare și a bunăstării angajaților;
- Menținerea atractivității tichetelor de masă ca instrument extra-salarial;
- Creșterea echității și transparenței fiscale;
- Reducerea birocrăției pentru angajatori și administratori de tichete.

4.	Tratamentul fiscal al salariului în perioada deplasărilor de serviciu, astfel încât, în locul salariului mediu, să se aplice salariul lunar de bază al angajatului Atât Codul Muncii cât și Regulamentul cu privire la delegarea salariaților entităților din Republica Moldova (HG nr.10/2012) prevăd că personalului delegat în interes de serviciu i se păstrează locul de muncă (funcția) și salariul mediu pentru timpul deplasării, inclusiv pentru timpul aflării în drum, conform prevederilor Articolului 175 din Codul Muncii al Republicii Moldova.	Se recomandă ca, pe durata deplasărilor de serviciu, salariul achitat angajatului să fie calculat în baza salariului lunar de bază, și nu a salariului mediu. Această modificare este justificată de faptul că, în calculul salariului mediu, sunt incluse primele și bonusurile acordate anterior, ceea ce poate conduce la creșterea semnificativă a costurilor salariale aferente perioadei de deplasare — chiar dacă angajatul desfășoară activități obișnuite, corespunzătoare atribuțiilor sale de bază. Această situație afectează în special companiile care dispun de sisteme de motivare prin premii, întrucât acestea ajung să suporte cheltuieli suplimentare considerabile, fără o justificare economică clară.
5.	Articolul 24 din Codul Fiscal. Deducerea cheltuielilor aferente activității de întreprinzător. Adaptarea legislației fiscale la noile realități ale muncii Transformările economice și sociale din ultimii ani au impus o adaptare accelerată a mediului de afaceri la noile realități ale pieței muncii. Digitalizarea, mobilitatea crescută a angajaților și nevoia de flexibilitate operațională au determinat companiile să adopte forme alternative de organizare a muncii, precum munca la distanță și munca la domiciliu. Aceste forme de muncă au fost reglementate în mod expres în Codul Muncii al Republicii Moldova, prin introducerea Capitolului IX¹ – Munca la distanță și Capitolului IX² – Munca la domiciliu, care prevăd inclusiv posibilitatea ca angajatorul să compenseze cheltuielile suportate de salariat în exercitarea atribuțiilor de serviciu în afara sediului angajatorului. În acest context, este esențial ca legislația fiscală să evolueze în paralel cu legislația muncii, pentru a asigura coerență, predictibilitate și echitate în aplicarea normelor. Cheltuielile suportate de angajator pentru facilitarea muncii la distanță sau la domiciliu nu trebuie tratate ca facilități personale acordate salariatului, ci ca cheltuieli necesare și justificate pentru desfășurarea activității economice.	Se propune completarea articolului 24 din Codul Fiscal cu un aliniat nou în următoarea redacție: “Deductibilitatea cheltuielilor suportate de angajator pentru salariații care prestează muncă la distanță sau la domiciliu”. Art. 24 alin. (28) – Se permite deducerea cheltuielilor suportate de angajator pentru plățile efectuate în folosul salariatului precum și în scopul compensării costurilor aferente activității salariaților în regim de muncă la distanță și domiciliu în mărime anuală de până la 50% din salariul mediu lunar pe economie, prognozat și aprobat de Guvern pentru anul pentru care a fost acordat, în raport cu un salariat. Aceste cheltuieli nu se vor considera facilități acordate de angajator în sensul art. 19 alin. (1) din Codul Fiscal și nu vor fi incluse în venitul impozabil al salariatului. Această propunere: • încurajează flexibilitatea muncii și adaptarea la noile realități economice; • clarifică tratamentul fiscal al compensațiilor pentru munca la distanță și la domiciliu;

	Prin urmare, propunem introducerea unor prevederi fiscale clare care să permită deductibilitatea acestor cheltuieli în limita unui plafon rezonabil , stabilit în raport cu salariul mediu prognozat pe economie, contribuind astfel la stimularea flexibilității în muncă și la creșterea atractivității pieței muncii din Republica Moldova.	• evită supraimpozitarea salariatului, tratând cheltuiala ca necesară și nu ca beneficiu personal.
6.	Stimularea dezvoltării serviciilor alternative de îngrijire pentru copiii sub 3 ani prin scutiri de taxe În Republica Moldova, utilizarea serviciilor de îngrijire a copiilor a crescut în ultimii ani, facilitând reintrarea femeilor pe piața muncii. Totuși, rata de înscriere a copiilor sub 3 ani rămâne scăzută (12%), comparativ cu media europeană (45%), din cauza disponibilității limitate a instituțiilor publice (grădinițe), majoritatea fiind clădiri vechi, moștenite din perioada sovietică. În acest sens, Guvernul a aprobat Programul Național pentru Serviciile de Îngrijire a Copilului (0–3 ani), cu obiectivul de a crește rata de înscriere la 30% până în 2026 și s-a angajat să aloce anual 1% din bugetul național pentru extinderea serviciilor. Totuși, resursele actuale sunt insuficiente pentru implementare la nivel național. În acest context, aplicarea de către autoritățile publice locale a ajutorului de minimis, prin scutirea de taxe a agenților economici care investesc în dezvoltarea serviciilor alternative de îngrijire, ar putea stimula investițiile și accelera extinderea și modernizarea sistemului. Parteneriatele public-private s-au dovedit a fi foarte eficiente, din experiența colaborării membrilor FIA cu UNICEF, fiind o experiență demnă de preluat de către instituțiile publice.	În acest sens, se recomandă următoarele măsuri: • dezvoltarea și extinderea serviciilor alternative de îngrijire pentru copiii sub 3 ani până la 45%, conform obiectivelor Consiliului UE – Obiectivele de la Barcelona privind serviciile de educație și îngrijire a copiilor, prin adoptarea practicilor europene care sprijină incluziunea socială și dezvoltarea economică regională • aplicarea de către autoritățile publice locale a ajutorului de minimis, prin exceptarea agenților economici de taxe care contribuie sau investesc în dezvoltarea serviciilor de îngrijire alternativă de la plata unor taxe locale – o bună practică europeană ce poate fi ușor implementată la nivel local. • Dezvoltarea parteneriatelor public–private și atragerea contribuțiilor donatorilor pentru modernizarea sistemului și asigurarea accesului universal, inclusiv pentru familiile vulnerabile. • îmbunătățirea condițiilor de calitate (raport cadre–copii, dimensiuni ale grupelor, incluziunea copiilor cu necesități speciale); • asigurarea unei accesibilități sporite a serviciilor, în special în regiunile cu potențial economic; • dezvoltarea unor programe flexibile pentru părinții cu orare atipice;
7.	Retenția personalului prin oferirea unui imobil la dispoziția angajatului, fără aplicarea impozitelor salariale Piața muncii din Republica Moldova se confruntă cu două provocări majore: - Deficitul de personal calificat, care afectează grav sectoarele economice strategice; - Costurile ridicate ale chiriei în Chișinău, care îi descurajează pe tinerii specialiști să se stabilească în capitală și contribuie la exodul forței de muncă.	Se propune neimpozitarea plăților de chirie acordate de angajator angajatului, în limita plafonului neimpozabil de 20% din salariul mediu prognozat pe economie/lună/angajat. Pentru a nu crea o presiune asupra deficitului bugetului public național, facilitatea de mai sus poate fi disponibilă ca o alternativă la facilitățile deja existente în legislația fiscală, de exemplu cele prevăzute la:

	Pentru a contracara exodul de talente, companiile sunt nevoite să compenseze costurile chiriei pentru angajați, o măsură care, conform legislației fiscale, este supusă taxării. Există, de asemenea, proiecte pentru construirea de cămine temporare pentru angajați.	- art. 24, alin. (19³) din Codul Fiscal – abonamente pentru sport sau - art. 24, alin. (20) din Codul Fiscal - primele de asigurare facultativă de asistență medicală sau - art. 24, alin. (26) din Codul Fiscal - serviciile alternative de îngrijire a copiilor cu vârsta de până la 3 ani, etc. Astfel, fiecare angajator va putea alege cea mai potrivită facilitate fiscală pentru retenția și motivarea angajaților săi. De asemenea, pentru a evita diminuarea plăților de impozite salariale și a menține contribuțiile la buget, se poate introduce condiția suplimentară la acordarea facilității descrise mai sus: salariul mediu al angajatului (căruia i-a fost acordată această facilitate) să nu se reducă față de nivelul mediu din ultimele 12 luni. Aceste măsuri vor contribui la creșterea atractivității pieței muncii din Republica Moldova pentru tinerii specialiști; reducerea exodului de personal calificat; consolidarea stabilității resurselor umane în companii; stimularea investițiilor în proiecte de locuințe pentru angajați.
	IMPOZITUL PE VENIT ȘI DEDUCERI SPECIALE	
8.	Articolul 24. Deducerea cheltuielilor aferente activității de întreprinzător (19³) Se permite deducerea cheltuielilor suportate și determinate de angajator, în folosul salariatului, pentru: a) cadouri în natură, inclusiv vouchere, oferite salariaților, al căror quantum anual în raport cu un salariat nu depășește cumulativ valoarea de 10% din salariul mediu lunar pe economie, prognozat și aprobat de Guvern pentru anul pentru care a fost acordat; b) perfecționarea salariaților, alta decât cea prevăzută la alin. (19), precum și pentru activitățile aferente consolidării culturii corporative și a spiritului de echipă, în modul stabilit de Guvern, în quantum anual ce nu depășește 5% din valoarea calculată ca diferență între fondul de retribuire a muncii total pe întreprindere, determinat pentru anul precedent sau pentru anul curent, și fondul de retribuire a muncii persoanelor specificate la grupele minore 112 și 121 din Clasificatorul ocupațiilor din Republica Moldova din anul respectiv. În sensul prezentei litere, prin fond de retribuire a muncii se înțelege salariul, alte recompense pentru munca depusă, inclusiv ajutorul material;	<u>Se recomandă modificarea Articolului 24. Deducerea cheltuielilor aferente activității de întreprinzător, alin. (19³), lit. a) și b), după cum urmează:</u>(19³) Se permite deducerea cheltuielilor suportate și determinate de angajator, în folosul salariatului, pentru: a) cadouri în natură, inclusiv vouchere, oferite salariaților, al căror quantum anual în raport cu un salariat nu depășește cumulativ valoarea unui salariu mediu lunar pe economie, prognozat și aprobat de Guvern pentru anul pentru care a fost acordat; <u>Argumentare:</u> <i>Plafonul de 10% din salariul mediu prognozat are un impact redus în contextul evoluției prețurilor și al creșterii costurilor de trai. În practică, acest nivel restrânge capacitatea angajatorilor de a oferi beneficii semnificative salariaților.</i> b) perfecționarea salariaților, alta decât cea prevăzută la alin. (19), precum și pentru activitățile aferente consolidării culturii corporative și a spiritului de echipă, în modul stabilit de Guvern, în quantum anual ce nu depășește 5% din

		fondul de retribuire a muncii total pe întreprindere, determinat pentru anul precedent sau pentru anul curent. În sensul prezentei litere, prin fond de retribuire a muncii se înțelege salariul, alte recompense pentru munca depusă, inclusiv ajutorul material; <u>Arădamentare:</u> <i>Prin înlocuirea cu un plafon egal cu salariul mediu pe economie, se obține un nivel realist, adaptat pieței muncii, care permite acordarea unor pachete de beneficii cu adevărat motivante și competitive.</i> <i>Grupele minore 112 și 121 includ funcții manageriale și administrative care, conform legislației muncii și fiscale, intră în componența fondului de retribuire a muncii al unității. Neincluderea acestora ar crea o abatere de la modul general de determinare a bazei de calcul și ar putea genera interpretări neconforme în procesul de verificare.</i> <i>Toate categoriile de angajați, indiferent de grupa ocupațională, beneficiază în mod egal de facilitățile stabilite prin articolul respectiv.</i>
9.	Articolul 20 din Codul fiscal. Sursele de venit neimpozabile În contextul evoluțiilor demografice, stimularea economisirilor private pe termen lung devine una din principalele opțiuni pentru susținerea sistemului asigurărilor sociale. În condițiile în care deficitul forței de muncă este o problemă acută pentru oricare sector al economiei, angajatorii sunt determinați să creeze cele mai bune condiții de muncă pentru salariații lor. Astfel, pentru atragerea și menținerea personalului, angajatorii oferă o gamă variată de beneficii, printre care pot fi introduse și asigurările de viață. Asigurarea de viață este o alternativă ce poate oferi beneficii importante reflectate în creșterea gradului de protecție a populației și va contribui la garantarea unor resurse financiare necesare la un moment dat într-o familie pentru a menține standardul de viață al acesteia în cazul producerii unui eveniment neprevăzut (deces, accident, îmbolnăvire invalidantă), care, pentru majoritatea familiilor, are ca efect o scădere drastică a nivelului de trai și dependența de ajutoarele sociale oferite de stat. Mai mult ca atât, primele colectate de către asigurătorii care practică asigurări de viață, sunt investite pentru acoperirea rezervelor tehnice și matematice de asigurări, astfel susținând activitatea economică.	Se propune expunerea art. 20 lit. (d⁶) în următoarea redacție: ” d⁶) plățile menționate la art. 24 alin. (19), (19¹), (19³), (19⁴), (20), (20¹), (24) și (26) care nu depășesc plafonul stabilit de Guvern sau de prezentul cod;”

10. Completarea Articolului 24 din Codul Fiscal. Deducerea cheltuielilor aferente activității de întreprinzător

Asigurările de viață pot contribui la diminuarea dezechilibrelor sociale prin complementarea programelor publice de asistență socială. În același timp, o politică continuă de susținere din partea statului, cu o estimare de impact minim asupra bugetului public poate aduce beneficii importante reflectate în creșterea gradului de protecție a populației. Este relevant faptul că deficitul de protecție al populației s-a amplificat în ultimii ani, ceea ce ar justifica o intervenție din partea autorităților publice pentru încurajarea comportamentului de protecție privat.

Avantajele susținerii de către stat a dezvoltării asigurărilor de viață rezidă în:

- scăderea nivelului de dependență al populației de sistemul public de asistență socială;
- creșterea nivelului de protecție al populației.

Dezvoltarea asigurărilor de viață ar contribui la diminuarea dezechilibrelor sociale și creșterea bunăstării populației, stimulând familiile să achiziționeze protecția suplimentară de care au nevoie.

Asigurările de viață dezvoltă, pe lângă asigurarea protecției financiare a familiilor împotriva riscurilor, un comportament responsabil pentru sustenabilitatea veniturilor familiale.

Pe de altă parte pentru reducerea deficitului de protecție al populației mai este necesar și:

- Încurajarea schimbării de mentalitate în rândul populației în ceea ce privește protecția împotriva riscurilor, prin conștientizarea responsabilității individuale;
- Eforturi comune și susținute la nivel de industrie și autorități pentru educarea populației și promovarea beneficiilor asigurărilor de viață;
- Introducerea de facilități fiscale care să încurajeze popularizarea polițelor de asigurări de viață și beneficiilor acestora.

În același timp companiile de asigurări oferă surse de finanțare pentru guvern și sectorul privat pe termen lung. În țările OECD, companiile de asigurări sunt

În vederea alinierii prevederilor de deductibilitate pentru persoane fizice și persoane fizice/angajați, se recomandă **permiterea spre deducere a cheltuielilor anuale suportate de angajator pentru primele de asigurare de viață a angajatului.**

În acest sens, propunerea prevede **completarea articolului 24 din Codul fiscal cu un nou alineat (20¹)**, cu următorul cuprins:

”(20¹) Se permite deducerea anuală a primelor de asigurare de viață plătite de angajator pentru angajat în baza contractului de asigurare de viață”.

	cei mai mari investitori instituționali (sursa: Insurance Europe). Însă, în comparație cu țările din regiune, Republica Moldova are cea mai scăzută rată de penetrare a asigurărilor de viață în PIB. Comparația defavorabilă cu statele din regiune arată că Moldova pierde an de an potențialul social și economic al pieței asigurărilor de viață, economia pierzând resurse importante pentru investiții. În aceste condiții, toți actorii implicați resimt nevoia unui stimulent care să așeze piața asigurărilor de viață pe un curs ascendent de durată. Asigurarea de viață este unul dintre instrumentele utilizate de un număr mare de state în aplicarea politicii lor sociale. Majoritatea membrilor OECD, precum și o bună parte dintre statele membre ale Uniunii Europene stimulează prin mijloace fiscale dezvoltarea pieței asigurărilor de viață. Acest lucru se concretizează prin reduceri de impozite sau deductibilitatea primelor de asigurare. Gradul de densitate a asigurărilor – volumul de prime de asigurare repartizate pe cap de locuitor - a crescut substanțial în aceste state datorită deductibilității fiscale a primelor de asigurare. Exemple de facilități fiscale în domeniul asigurărilor de viață și efectul pozitiv avut asupra dezvoltării pieței: BULGARIA: deductibilitate pentru primele de asigurare, în limita a 10% din venitul personal anual. CEHIA: începând din 2001, a acordat deductibilitate pentru primele de asigurări de viață încheiate pentru minimum 5 ani, înaintea împlinirii vârstei de 60 de ani, în limita a aproximativ 400 EUR/anual. Dacă se renunță la poliță înainte de maturitate, toate beneficiile fiscale trebuie returnate. ESTONIA: deductibilitate totală pentru primele plătite pentru asigurări de viață încheiate pentru minimum 10 ani. LITUANIA: deductibilitate pentru primele plătite pentru asigurări de viață încheiate pentru minimum 10 ani. Suma dedusă poate fi în limita a 4 salarii minime pe economie. LETONIA: deductibilitate pentru primele plătite pentru asigurări de viață încheiate pentru minim 5 ani.	
11.	Completarea Articolului 24 din Codul Fiscal	

	Actualmente, cheltuielile de protocol nu sunt recunoscute în scopuri fiscale, deși acestea contribuie direct la dezvoltarea relațiilor comerciale, parteneriate și atragerea investițiilor. Prin urmare, recunoașterea acestora în scopuri fiscale ar constitui o măsură de sprijin indirect pentru mediul de afaceri, fără impact bugetar major.	Se propune completarea articolului 24 din Codul Fiscal cu un nou alineat (20¹) (sau renumerotarea în funcție de alte modificări), cu următorul cuprins: „(20¹) Se permite deducerea cheltuielilor de protocol în limita de 2% din venitul impozabil. În cadrul cheltuielilor de protocol se includ și cheltuielile înregistrate cu TVA aferent cadourilor/suvenirelor oferite de contribuabil”.
12.	Completarea Articolului 31 din Codul fiscal. Limitarea altor deduceri Actualmente, Articolului 31, alineatul (3) din Codul Fiscal prevede: <i>(3) Băncilor și organizațiilor de creditare nebanară li se permite deducerea reducerilor pentru pierderi la active și la angajamente condiționale, calculate conform IFRS.</i> Pentru aplicarea uniformă și crearea condițiilor echivalente a regulilor privind deducerea reducerilor pentru pierderi la active și la angajamente condiționale, calculate conform IFRS în sectorul financiar, se propune ajustarea art. 31, alin. (3). În același timp considerăm imperios necesar să atenționăm asupra faptului că deducerea provizioanelor pentru reducerea pierderilor la active și angajamente condiționale nu este reglementată de prevederile art. 50 alin. (3) din Codul fiscal așa cum greșit s-a concluzionat în anii precedenți. Art. 50 alin. (2) și (3) din Codul Fiscal reglementează deducerea indemnizațiilor de asigurare și despăgubirilor de asigurare, precum și a altor plăți efectuate de către asigurator/reasigurator în favoarea asiguratului/persoanei terțe sau beneficiarului asigurării și/sau reasiguratului, în conformitate cu contractul de asigurare și/sau de reasigurare încheiat și deducerea cheltuielilor asiguratorului legate de formarea rezervelor tehnice și rezervelor matematice, în modul stabilit de Guvern.	Se recomandă expunerea Articolului 31, alin. (3) într-o nouă redacție, astfel stabilind condiții echivalente atât pentru bănci, cât pentru asiguratori în contextul deductibilității provizioanelor reducerilor pentru pierderi la active și angajamente condiționale Astfel, Articolul 31, alin. (3) va avea următorul cuprins: ”(3) Băncilor, organizațiilor de creditare nebanară și asiguratorilor (reasiguratorilor) li se permite deducerea provizioanelor, reducerilor pentru pierderi la active și la angajamente condiționale, calculate conform IFRS.”
13.	Modificarea Articolului 32 din Codul Fiscal. Reportarea pierderilor fiscale înregistrate În practica internațională sunt multe exemple de state care nu au limitări de reportare a pierderilor fiscale: Germania, Marea Britanie, Franța, Italia, etc.	Se propune, modificarea art. 32 din Codul Fiscal, prin eliminarea limitei de 5 ani pentru reportarea pierderilor fiscale înregistrate.

	Adițional, va fi o măsură pozitivă pentru crearea unui cadru investițional mai favorabil și atragerea investițiilor străine. Criza pandemică, războiul din Ucraina, creșterea inflației au încetinit substanțial viteza de recuperare a investițiilor în RM. În România, eșalonarea pierderii se efectuează pentru ultimii 7 ani, având una din cele mai rapide creșteri economice din Europa din ultimii ani. Posibilitatea de a repune în lucru pierderea suportată pentru a obține profit va fi o măsură de susținere a mediului de afaceri afectat. Valorificarea nelimitată a pierderilor fiscale este un drept al agentului economic. Aceste pierderi sunt suportate în scop antreprenorial, corectitudinea lor este verificată de către autorități în cadrul controalelor fiscale. Limitarea utilizării pierderilor pune presiune suplimentară pe companii, care oricum au ca scop principal valorificarea profitabilă a investițiilor create.	
14.	Articolul 33. Scutiri personale (1) Fiecare contribuabil (persoană fizică rezidentă) care are un venit anual impozabil mai mic de 360 000 de lei, cu excepția veniturilor prevăzute la art.90¹, are dreptul la o scutire personală în sumă de 29 700 lei pe an. Majorarea anuală a salariilor, inclusiv ca efect al ratei inflației, generează o creștere a veniturilor impozabile ale persoanelor fizice. Cu toate acestea, plafonul de 360 000 lei stabilit pentru acordarea scutirii personale nu a fost ajustat corespunzător în ultimii ani, ceea ce reduce treptat accesul contribuabililor la această facilitate fiscală. Actualizarea plafonului până la 400 000 lei este necesară pentru a menține echitatea fiscală, a compensa impactul inflației și a asigura protecția reală a veniturilor populației.	Se recomandă modificarea Articolului 33. Scutiri personale, după cum urmează: (1) Fiecare contribuabil (persoană fizică rezidentă) care are un venit anual impozabil mai mic de 400 000 lei, cu excepția veniturilor prevăzute la art.90¹, are dreptul la o scutire personală în sumă de 30 000 lei pe an.
15.	Art. 92 Achitarea impozitelor reținute la sursa de plată și prezentarea către Serviciul Fiscal de Stat și contribuabili a documentelor privind plățile și/sau impozitele, primele de asigurare obligatorie de asistență medicală reținute și contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii calculate la sursa de plată (4) Persoanele indicate la alin.(3) sînt obligate, pînă la 1 martie al anului fiscal imediat următor celui în care au fost efectuate plățile, să prezinte beneficiarului acestor plăți (cu excepția celor ce au obținut venituri conform art.90¹ și art.91 alin.(1)) informații privind tipul venitului achitat, suma acestuia, suma scutirilor	Se propune abrogarea prevederilor art. 92 alin. (4), art. 92 alin. (4¹), art.374. alin. (4), lit. b), art. 260¹, art. 260², din Codul Fiscal al Republicii Moldova, care instituie obligația angajatorilor de a transmite anual salariaților

acordate conform art.33-35, suma deducerilor prevăzute la art. 352 alin. (1) și (2), precum și suma impozitului reținut, în cazul reținerii. (4¹) În cazul efectuării corectărilor în informația prezentată conform alin. (3), persoanele indicate la alin.(3) sînt obligate să informeze beneficiarul plăților în termen de 15 zile lucrătoare de la data efectuării modificării sau emiterii deciziei asupra cazului de încălcare a legislației. Art.374. Prezentarea altor informații aferente impozitului unic, alin. (4) b) informația cu privire la plățile salariale efectuate de către rezidenții parcurilor pentru tehnologia informației în folosul angajaților, inclusiv date cu privire la numărul de luni pe parcursul cărora plățile salariale achitate au fost impozitate prin aplicarea impozitului unic. Informația în cauză se prezintă de către rezidenții parcurilor, anual, fiecărui angajat căruia i-au fost achitate plăți salariale impozitate prin aplicarea impozitului unic, pînă la 1 martie a anului următor celui în care au fost efectuate asemenea plăți; Art. 260¹ Încălcarea modului de prezentare de către contribuabil a documentelor privind plățile și/sau impozitele reținute Neprezentarea sau prezentarea tardivă, neconformă, neautentică beneficiarului plăților a informației specificate la art.92 alin.(4) și (41) de către persoanele care sînt obligate să rețină impozitul la sursa de plată se sancționează cu amendă de la 300 la 500 de lei pentru fiecare informație, dar nu mai mult de 5000 de lei. Art. 260² Încălcarea modului de prezentare de către rezidenții parcurilor pentru tehnologia informației a datelor ce țin de efectuarea plăților salariale Neprezentarea informației specificate la art.374 sau prezentarea tardivă, neconformă și neautentică a acesteia beneficiarului plăților de către rezidenții parcurilor pentru tehnologia informației se sancționează cu amendă în mărime de 200 de lei pentru fiecare informație, dar nu mai mult de 5000 de lei. Art.92 Achitarea impozitelor reținute la sursa de plată și prezentarea către Serviciul Fiscal de Stat și contribuabili a documentelor privind plățile și/sau impozitele, primele de asigurare obligatorie de asistență medicală reținute și contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii calculate la sursa de plată (4¹) În cazul efectuării corectărilor în informația prezentată conform alin.(3), persoanele indicate la alin. (3) sînt obligate să informeze beneficiarul plăților în	informația privind veniturile calculate și impozitul pe venit reținut (Anexa nr. 5). Considerăm că această obligație și-a pierdut utilitatea practică în contextul actual al digitalizării administrării fiscale, avînd în vedere următoarele: - Acces direct la informație prin MCabinet – fiecare persoană fizică are acces permanent, securizat și gratuit la datele privind veniturile și impozitul reținut, informații deja raportate de angajator către Serviciul Fiscal de Stat. - Declarația CET18 precompletată – sistemul fiscal utilizează deja informațiile declarate de angajatori pentru generarea automată a declarației persoanei fizice, eliminînd necesitatea furnizării suplimentare a aceluiași date pe suport separat. - Dublare administrativă – obligația prevăzută la art. 92 alin. (4) generează o dublare a informației, fără a aduce valoare suplimentară contribuabilului, dar implicînd costuri și resurse administrative pentru angajatori. - Principiul proporționalității și debirocratizării – în contextul obiectivelor naționale de digitalizare și simplificare a raportărilor fiscale, menținerea unei obligații redundante contravine principiului eficienței administrative. În acest context, propunem eliminarea integrală a obligației prevăzute la art. 92 alin. (4) CF RM, cu menținerea posibilității ca informația să fie furnizată de angajator doar la solicitarea expresă a salariatului. Considerăm că această modificare va contribui la reducerea poverii administrative asupra mediului de afaceri, fără a afecta dreptul contribuabililor la informație, acesta fiind deja asigurat prin platformele electronice oficiale.
--	---

	termen de 15 zile lucrătoare de la data efectuării modificării sau emiterii deciziei asupra cazului de încălcare a legislației.	
16.	Modificarea Codului Fiscal (Titlul II – Impozitul pe venit) în sensul neimpozitării veniturilor din valorificarea activelor în procedura falimentului Vânzarea activelor în cadrul procesului de insolvabilitate în procedura falimentului, nu are scop lucrativ sau comercial, ci este un act de necesitate juridică pentru acoperirea pasivelor debitorului. Prin urmare, nu ar trebui tratată ca o sursă de „venit” în sens fiscal clasic. Astfel: - vânzarea bunurilor în insolvabilitate la etapa falimentului este forțată și impusă de lege, nu voluntară; - scopul este satisfacerea creanțelor creditorilor, nu obținerea de profit; - tratamentul fiscal actual poate reduce masa disponibilă pentru creditorii, afectând principiile de echitate și eficiență a procedurii.	Se propune completarea Codului Fiscal (Titlul II – Impozitul pe venit) cu o prevedere nouă, care să stabilească următoarele: <i>”Veniturile obținute din valorificarea bunurilor debitorului în cadrul procesului de insolvabilitate în procedura falimentului, nu constituie obiect al impunerii cu impozit pe venit până la finalizarea distribuției masei debitoare și satisfacerea creanțelor creditorilor, conform Legii insolvabilității. În cazul în care, după acoperirea tuturor creanțelor, rămâne un sold pozitiv, acesta poate constitui obiect al impunerii, conform prevederilor generale ale prezentului titlu”.</i>
17.	Uniformizarea categoriilor de produse pentru care se aplică cota redusă de TVA de 8% Aplicarea neuniformă a cotelor TVA în diverse subsectoare ale agriculturii și industriei alimentare (ex. lapte, carne, material săditor, semințe, inputuri agricole) generează distorsiuni concurențiale și inechități fiscale între producători și procesatori. În prezent, diferențele de cote TVA între materii prime, produse semifabricate și produse finite creează dificultăți în lanțurile valorice, afectează cash-flow-ul întreprinderilor și descurajează investițiile în procesare și modernizare. La moment se aplică TVA 8% la anumite coduri de încadrare tarifară și este dificil din punct de vedere tehnic identificarea și urmărirea codurilor tarifare pentru fiecare articol separat.	Pentru a asigura un cadru fiscal echitabil, predictibil și stimulat pentru dezvoltarea sectorului agroindustrial, se recomandă: 1. Uniformizarea cotelor TVA aplicate produselor agricole și agroalimentare de bază (lapte, carne, material săditor, semințe etc.), prin stabilirea unei rate unice reduse pentru întregul lanț de producție și procesare; 2. Alinierea regimului fiscal la principiul neutralității TVA, astfel încât nicio verigă din lanțul valoric (producător, procesator, comerciant) să nu fie dezavantajată fiscal; 3. Evaluarea impactului bugetar și elaborarea unui plan de implementare etapizat, care să asigure sustenabilitatea veniturilor bugetare și competitivitatea producătorilor locali;

	În practica altor țări, există multe exemple în care se aplică TVA la categorii mari de produse alimentare. De exemplu: - România – TVA redus la 9% la comercializarea de alimente și băuturi destinate consumului animal și uman, inclusiv ingredientele folosite pentru prepararea alimentelor; - Austria - TVA redus la 10% la produse alimentare, cărți, produse farmaceutice, transport de pasageri, ziare, evenimente culturale și divertisment, hoteluri; - Belgia - TVA redus la 6% la produse alimentare, cărți, apă, produse farmaceutice, servicii medicale, ziare, evenimente culturale și de divertisment, hoteluri; - Cipru - TVA redus la 5% pentru produse alimentare, cărți, produse farmaceutice, servicii medicale, transport de pasageri, ziare, evenimente culturale, de divertisment și sportive; - Republica Cehă - TVA redus la 15% la produse alimentare, servicii medicale și farmaceutice, transport de pasageri, ziare, evenimente culturale și de divertisment, hoteluri; și TVA redus la 10% la medicamente, cărți și produse alimentare pentru bebeluși; - Germania - TVA redus la 7% pentru produse alimentare, cărți, servicii medicale, transport de pasageri, ziare, evenimente culturale și de divertisment, hoteluri; - Grecia - TVA redus la 13% la produse alimentare, produse farmaceutice, servicii medicale, evenimente culturale, de divertisment și sportive; - Polonia - TVA redus la 8% pentru produse farmaceutice, servicii medicale, transport de pasageri, ziare, hoteluri, restaurante, evenimente culturale, sportive și de divertisment; și TVA redus la 5% la produse alimentare; - Slovacia - TVA redus la 10% pentru cărți, produse alimentare și farmaceutice, servicii medicale, evenimente culturale.	4. Consultarea continuă cu mediul de afaceri și asociațiile de producători, pentru a defini sectoarele prioritare și pentru a evita interpretările divergente ale legislației fiscale. Aplicarea unitară a cotei TVA ar elimina distorsiunile din piață, ar simplifica administrarea fiscală și ar încuraja investițiile în lanțurile valorice agricole (lapte, carne, material săditor etc.). Măsura sprijină competitivitatea și predictibilitatea fiscală a sectorului.
18.	Articolul 101¹, alin. (1¹) din Codul Fiscal. Restituirea T.V.A. la investiții (cheltuieli) capitale	

	Legislația fiscală oferă dreptul de restituire TVA pentru agenți economici ce efectuează investiții capitale în legătură cu crearea și/sau procurarea mijloacelor fixe și a imobilizărilor necorporale destinate utilizării în procesul de producție (prestare servicii/executare lucrări). Această restricție limitează posibilitatea agenților economici care efectuează investiții în echipamente și utilaje cu altă destinație de a utiliza sume considerabile de mijloace bănești trecute în cont, sume ce pot fi investite în dezvoltarea activității de întreprinzător.	Se recomandă modificarea prevederilor Codului Fiscal (Articolul 101¹, alin. (1¹) și oferirea dreptului de restituire a TVA pentru toate investițiile capitale în echipamente și utilaje, nu doar pentru cele utilizate în procesul de producție (prestare servicii/executare lucrări), dar și pentru cele utilizate în scopuri comerciale (de depozitare, logistică, ambalare, etc).
19.	Modificarea Codului Fiscal nr. 1163/1997, prin introducerea mecanismului de auto-facturare Redacția curentă a Articolului 117. Factura fiscală din Codul Fiscal nr. 1163/1997 prevede: <i>“(1) Subiectul impozabil care efectuează o livrare impozabilă pe teritoriul țării este obligat să prezinte cumpărătorului (beneficiarului) factura fiscală pe livrarea în cauză. Prezentarea facturii fiscale se efectuează la momentul apariției obligației fiscale, stabilit prin art.108, cu excepția cazurilor prevăzute de prezentul cod. Pentru livrările impozitate conform art.104 lit. a), eliberarea facturii fiscale nu este obligatorie”.</i> Acest mecanism este larg răspândit în practica internațională. Necesitatea introducerii acestui mechanism de auto-facturare este dictată în mare măsură de introducerea sistemului de depozit a ambalajelor. Administratorul sistemului va avea tranzacții cu participanții la sistem (aproximativ 10 000 de entități). Astfel pentru serviciile prestate Administratorului de către participanții la sistem, inclusiv comercianții, va fi necesară documentarea strictă și regulată (lunar). Prin urmare, prin mecanismul de auto facturare, Administratorul sistemului va putea documenta tranzacțiile prin emiterea unei facturi în numele vânzătorului (prestatorului). Introducerea mecanismului de auto-facturare va avea următoarele avantaje: Combaterea evaziunii fiscale. Prin obligativitatea documentării tranzacțiilor și raportarea automată în sistemul fiscal, scade semnificativ riscul ascunderii veniturilor sau a dublei contabilități. Creșterea transparenței. Auto-facturarea contribuie la trasabilitatea produselor și serviciilor, mai ales în sectoare unde în trecut nu existau documente justificative.	Se propune completarea Codul Fiscal nr. 1163/1997 prin introducerea unei norme exprese care să permită emiterea facturii fiscale de către cumpărător (beneficiar) în numele și în contul furnizorului (prestatorului), prin mecanismul de auto-facturare. Se propune stabilirea expresă a posibilității aplicării acestui mecanism pentru tranzacțiile din cadrul sistemului de depozit al ambalajelor, precum și pentru achizițiile de produse agricole de la persoane fizice neînregistrate, operațiuni cu deșeuri reciclabile și situațiile în care furnizorul nu are capacitatea legală de a emite facturi fiscale. Totodată, se propune ca procedura și condițiile tehnice de aplicare să fie stabilite explicit prin acte normative secundare. În acest sens, sunt necesare efectuarea următoarelor modificări: Completarea Articolului 93. Noțiuni generale cu noțiunea de “Auto-facturare – factură emisă de către beneficiarul bunurilor sau serviciilor în numele furnizorului în anumite situații, conform prevederilor prezentului cod”. Completarea Codului Fiscal nr. 1163/1997 cu un nou articol „Articolul 117¹. Auto-facturarea”, cu următorul cuprins: - Beneficiarul are obligația de a emite o auto-faktură în situațiile în care furnizorul nu a emis factura pentru bunurile livrate sau serviciile prestate până la termenul stabilit de legislația în vigoare (prin prezentul cod); - Mecanismul auto-facturării prevăzut la alin. (1) se aplică numai dacă beneficiarul este înregistrat pentru TVA conform legislației Republicii Moldova.

	c. Înregistrarea TVA în mod corect. Mecanismul permite deducerea TVA doar dacă factura este emisă în sistemul electronic corespunzător, ceea ce îmbunătățește colectarea acestui impozit. d. Digitalizarea proceselor fiscale. Integrarea auto-facturării în platformele electronice (e-Factura, MConnect etc.) reduce birocrația și permite controlul automatizat al fluxurilor comerciale. e. Protejarea furnizorilor vulnerabili. Fermierii sau vânzătorii care nu au capacitatea administrativă sau juridică să emită facturi nu sunt excluși de pe piață, fiind totuși integrați într-un cadru fiscal transparent.	
	TAXE LOCALE ȘI IMPOZITE PE PROPRIETATE	
21.	Taxele locale Criteriile actuale de determinare a taxei locale, prin plafonarea recentă a acestora, acordă o apreciere neargumentată și excesivă pentru administrația publică locală. Astfel, consiliile locale stabilesc discreționar cotele taxelor locale, fără a invoca nici o argumentare sau justificare a stabilirii acestora. Drept urmare a amendamentelor recente la Codul Fiscal, putem atesta o creștere considerabilă, pe alocuri – nejustificată, a sarcinii fiscale asupra agenților economici.	Se propune modificarea legislației fiscale, în sensul aprobării unei metodologii unice și obligatorii pentru toate autoritățile publice locale de calculare a taxelor locale, care va proteja atât autoritățile publice locale, cât și agenții economici. Acest fapt va face posibilă determinarea cu maximă obiectivitate a taxelor locale. Totodată, propunem indexarea taxelor locale anual, în baza indicilor inflației stabilite de organele competente, alte temeieri de majorare fiind excluse, conform practicilor și directivelor UE.
22.	Modificarea Articolului 277, alin (1), lit. c) din Codul Fiscal. Subiecții impunerii Impozitul pentru bunurile imobiliare și racordarea cu prevederile <i>Legii cu privire la accesul la proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice</i>. La 15.04.2016 a intrat în vigoare Legea nr.28 privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice. Astfel, conform Art.9, alin.(3), dar și art.41 din această lege, furnizorul de servicii publice nu poate fi obligat să plătească impozite, taxe, tarife, chirii pentru locațiune spațiilor interne și externe pentru construirea sau instalarea rețelelor. Până în prezent, furnizorii de rețele și/sau servicii publice de comunicații electronice calculează impozitul pe bunuri imobiliare pentru spațiile / terenurile asupra cărora au drept la acces.	Pentru a putea utiliza în practică prevederile Legii nr.28/2016, propunem de a stipula expres în legislația fiscală că contribuabilii sunt scutiți de calcularea impozitului pe bunurile imobiliare pentru suprafețele / terenurile ce fac obiectul unui contract de acces. Astfel, se propune de a completa art.277 alin. (1) litera c) al Codului Fiscal, după cuvintele „Republicii Moldova” să se introducă textul „cu excepția celor care dețin dreptul de acces, în conformitate cu Legea nr.28/2016 privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice”. O altă soluție ar fi ca, anual, la Legea bugetului de stat să fie publicată o Anexă nouă precum Anexa nr.9 „<i>Determinarea cuantumului minim al chiriei bunurilor proprietate publică</i>” cu prețurile pentru chiria unui m2 în scopul

	Menționăm că în baza art.277 alin.(1) lit.c) al Codului Fiscal deținătorii drepturilor patrimoniale (drepturilor de posesie, de gestiune și/sau de folosință) asupra bunurilor imobiliare proprietate publică de pe teritoriul Republicii Moldova sunt subiecți impozabili. Totodată conf.art.288 alin. (2) baza impozabilă a bunurilor imobiliare constituie valoarea estimată a acestor bunuri. Menționăm faptul că o mare parte a bunurilor luate în chirie încă nu sunt evaluate în scopul impozitării, iar autoritățile publice și instituțiile finanțate de la bugetele de toate nivelurile sînt obligate să prezinte gratuit subiecților impunerii, în termen de pînă la data de 25 mai a anului fiscal în curs, informația privind valoarea estimată/valoarea contabilă a bunurilor imobiliare transmise în arendă sau locațiune. În pofida faptului că entitățile solicită prin adresări și scrisori oficiale, ele nu primesc aceste informații;	impozitării cu impozitul pentru bunurile imobiliare. În baza acestui preț companiile din sectorul privat să calculeze baza impozabilă. În așa situație entitățile ar fi scutite de expedierea multiplelor solicitări și scrisori către Autoritățile Publice pentru a solicita valoarea contabilă/estimată a bunurilor luate în chirie, care este un proces foarte anevoios și consumator de timp, în special pentru entitățile mari care au luate în chirie sute de obiecte impozabile pentru amplasarea infrastructurii etc.
	ALTE OBLIGAȚII ȘI REGLEMENTĂRI FISCALE	
23.	Defalcările la bugetul de stat în mărime de 0,5 la sută din volumul investițiilor în capitalul fix Având în vedere intrarea în vigoare a modificărilor la Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023 (CUC), publicate în MO nr. 135–138 din 17.03.2025, precum și aprobarea de către Serviciul Fiscal de Stat a Ordinului nr. 241 din 30.04.2025, privind formularul tipizat al Dării de seamă privind defalcările pentru elaborarea normativelor tehnice în construcții (Forma DNTC25), publicat în MO nr. 212–214 din 06.05.2025, entitățile economice sunt obligate să calculeze și să declare defalcările în mărime de 0,5% din volumul investițiilor în capitalul fix, conform prevederilor art. 347 din Codul menționat. În urma acestor modificări legislative și fiscale, mediul de afaceri a întâmpinat diverse situații în practică, care generează incertitudini privind aplicarea corectă a reglementărilor. Apreciem faptul că o parte dintre întrebările frecvente au fost deja abordate în Baza Generalizată a Practicii Fiscale, însă considerăm că mai există aspecte ce necesită clarificări suplimentare. În acest sens, considerăm oportună clarificarea tuturor întrebărilor apărute și publicarea acestora în Baza Generalizată a Practicii Fiscale, pentru a asigura o interpretare unitară și o aplicare corectă a prevederilor legale.	Se propun următoarele recomandări privind clarificarea cadrului legal și aplicarea defalcărilor pentru investiții în construcții, după cum urmează. 1. Obținerea autorizației de construire Context: În conformitate cu prevederile art. 3 al CUC, <i>autorizație de construire</i> – act, eliberat de către emitent, prin care se autorizează execuția lucrărilor de construcții, în temeiul și cu respectarea documentației de amenajare a teritoriului și de urbanism aprobate și/sau a certificatului de urbanism, precum și a documentației de proiect elaborate și, după caz, verificate conform prevederilor prezentului cod. Totodată art.150 al CUC prevede o listă detaliată de lucrări care pot fi executate fără certificat de urbanism pentru proiectare și fără autorizație de construire, însă în BGPF nu este publicat un răspuns expres privind necesitatea existenței autorizației de construire pentru a calcula taxa. Întrebări pentru clarificare: 1.1. În cazul în care investitorul efectuează lucrări de construcție, instalare, modernizare sau reparație fără obținerea autorizației de construire, este obligat să achite defalcările pentru elaborarea normativelor tehnice în construcții în mărime de 0,5%? Or

		1.2. Investitorul este obligat să calculeze defalcările doar în cazul în care dispune de autorizație de construcție? 2. Clarificarea noțiunii de instalații, echipamente și utilaje tehnologice și funcționale aferente Context: Potrivit art. 3 al CUC, <i>construcție</i> - reprezintă o clădire, construcție de inginerie civilă sau construcție specială, a cărei realizare constă în execuția oricărei structuri fixate în sol sau pe sol, având caracter permanent sau provizoriu și fiind concepută, proiectată și executată pentru îndeplinirea ori asigurarea unor funcții tehnice, economice, sociale sau ecologice, indiferent de specificul, destinația, categoria și clasa de importanță, incluzând instalațiile, echipamentele și utilajele tehnologice și funcționale aferente; Totodată în același articol este definită și noțiunea de instalații aferente construcției fiind totalitatea instalațiilor, conductelor, sistemelor, echipamentelor și utilajelor, tehnologice și funcționale, care asigură accesul către serviciile publice, inclusiv de gospodărie comunală, necesare pentru funcționarea construcției și care sunt amplasate în interiorul limitelor proprietății sau, după caz, în afara acesteia, de la bransament/racord (inclusiv) și până la utilizatorii construcției, indiferent dacă acestea sunt sau nu încorporate în construcție, precum și pentru care se emite autorizație, împreună cu construcția sau, după caz, separat; Întrebare pentru clarificare: 2.1 Ce tipuri de instalații, echipamente și utilaje se consideră parte integrantă a construcției în scopul calculării defalcărilor? 3. Investiții în construcții existente Context: Conform art.3 al CUC, <i>lucrări de construcții</i> - reprezintă un complex de procese de construire, realizate conform documentației de proiect, care are drept rezultat o producție finită, exprimată prin părți sau elemente constructive ale construcției și/sau ale instalațiilor aferente acesteia; lucrări de intervenție în timp asupra construcției existente: lucrări de reconstrucție, de modernizare, de modificare, de transformare, de consolidare, de extindere și de reparații capitale. Totodată avem stipulat în BGPF că „Obiecte ale impunerii cu defalcările în mărime de 0,5 la sută din volumul investițiilor în capitalul fix sunt construcțiile în curs de execuție, precum și construcțiile existente în cazul cărora, în cursul anului calendaristic, sunt efectuate careva intervenții, cu excepția celor care sunt finanțate din bugetul public național”.
--	--	--

		Întrebare pentru clarificare: 3.1. Prevederile din BGPF referitoare la ‘careva intervenții’ pot genera interpretări diferite. Prin urmare, la ce tipuri de intervenții asupra construcțiilor existente se face referire (de exemplu: reparații capitale, extinderi, reconstrucții)? Totodată, ar fi oportun ca exemplificarea acestora să fie preluată din CUC, pentru a evita eventualele confuzii. 4. Aspecte suplimentare 4.1 Revenirea la plafonul maxim de 50 000 de lei per obiect prevăzut anterior, deoarece fără plafonare entitățile ar putea să aibă de achitat sume impunătoare; 4.2 Scutirea de această taxă toate construcțiile din domeniul Green, inclusiv și pentru entitățile care investesc în soluții sustenabile.
24.	Inventarierea anuală În conformitate cu prevederile Legii contabilității și raportării financiare (LG nr.287/2017), entitatea este obligată să efectueze inventarierea generală a activelor, capitalului propriu și datoriilor în modul stabilit de Regulamentul privind inventarierea, elaborat și aprobat de către Ministerul Finanțelor. Totodată, în conformitate cu prevederile pct.3, alin. 2) al Ordinului Ministerului Finanțelor nr. 60 din 29.05.2012 cu privire la aprobarea Regulamentului privind inventarierea, entitatea efectuează inventarierea, cel puțin o dată pe parcursul perioadei de gestiune.	În scopul optimizării procesului de inventariere generală, se recomandă efectuarea următoarelor modificări la Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 60 din 29.05.2012 cu privire la aprobarea Regulamentului privind inventarierea, după cum urmează: - Modificarea pct.3, alin 2) din Regulament, în sensul stabilirii posibilității ca inventarierea generală a patrimoniului entității să fie efectuată la decizia acționarilor sau a managementului companiei, dar nu mai rar de o dată la doi ani. - Includerea în Regulament a noțiunii de „prag de semnificație”, ca un criteriu prestabilit de către entitate pentru determinarea necesității de a efectua inventarierea pentru patrimoniul, valoarea căruia depășește limitele stabilite prin politicile contabile. - Aprobarea unui prag de semnificație ar oferi posibilitatea ca entitățile să stabilească lista de active/stocuri care au o valoare nesemnificativă în totalul patrimoniului companiei și nu necesită a fi supuse inventarierii, deoarece nu au impact asupra deciziilor economice ale utilizatorilor informațiilor. - Simplificarea procedurii de inventariere (inclusiv cu utilizarea mijloacelor electronice) și de prezentare a rezultatelor acesteia.

25.	Abrogarea Regulamentului cu privire la clasificarea activelor și angajamentelor condiționale, aprobat prin HCA al BNM nr.231 din 27.10.2011 La moment băncile asigură ducerea evidenței contabile a reducerilor pentru pierderi la active și la angajamentele condiționale conform standardului IFRS 9, reflectate în situațiile financiare (evidența bilanțieră). Totodată, conform <i>Regulamentului cu privire la clasificarea activelor și angajamentelor condiționale</i>, aprobat prin Hotărârea BNM nr.231 din 27.10.2011, este necesar de a asigura ducerea evidenței contabile extra bilanțiere în scopuri prudentiale. Prin urmare existența a două abordări simultan: IFRS pe de o parte și prudentială pe de altă parte creează precondiții pentru menținerea a două metodologii concomitent, precum și aplicarea redundantă a proceselor de reflectare a reducerilor pentru pierderi.	Se propune examinarea posibilității abrogării Regulamentului cu privire la clasificarea activelor și angajamentelor condiționale, aprobat prin Hotărârea BNM nr.231 din 27.10.2011.
26.	Abrogarea Legii nr.1466/1998 cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe Una din provocările identificate de mediul de afaceri ține și de obligațiile privind repatrierea mijloacelor bănești, care se impun prin Legea nr. 1466/1998. Prin prevederile Legii în cauză, agenții economici rezidenți de bună-credință sunt pasibili de răspundere și pot fi sancționați pentru acțiunile/inacțiunile companiilor nerezidente care nu își îndeplinesc obligațiile contractuale (adică, neachitarea în termen pentru mărfurile/serviciile procurate). Astfel, pe lângă faptul suportării unor prejudicii financiare cauzate de neexecutarea de către terți a obligațiilor contractuale, agenții economici rezidenți sunt pasibili suplimentar la sancțiunile din partea Statului - prevăzute de Legea cu privire la repatriere. Considerăm că agenții economici nu ar trebui să fie sancționați de două ori pentru imposibilitatea recuperării datoriilor legate de activitatea comercială externă. Mai mult decât atât, considerăm că prin abrogarea Legii nu va avea de suferit securitatea statului (așa cum prevede art. 1 alin. (2) al Legii), deoarece agenții economici însuși sunt interesați în repatrierea și încasarea mijloacelor bănești din comerțul extern. De asemenea, astfel de reglementări nu se	Se solicită abrogarea Legii nr.1466/1998 cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr.28–29, art.203).

	regăsesc în practica statelor europene. În aceste condiții, este firesc să fie anulată practica învechită, care nu este conformă acquis-ului comunitar.	
27.	Articolul 46 din Hotărârea Guvernului Nr. 693 din 11-07-2018 cu privire la determinarea obligațiilor fiscal aferente impozitului pe venit La etapa de față, Art. 46 prevede următoarele: „Deducerea cheltuielilor suportate în conformitate cu prevederile pct. 45 și 45¹ se permite în baza următoarelor documente confirmative: 1) ordinul intern al angajatorului ce specifică lista salariaților care beneficiază de studiile profesionale sau perfecționare; 2) ordinul intern al angajatorului cu privire la activitățile desfășurate aferente consolidării culturii corporative și a spiritului de echipă; 3) contractul, factura fiscală și alte documente ce confirmă cheltuielile suportate pentru serviciile de instruire profesională/perfecționare a salariaților/cheltuielile suportate pentru desfășurarea activităților aferente consolidării culturii corporative și a spiritului de echipă”. <u>Argumentare:</u> Obligativitatea emiterii unui ordin intern pentru confirmarea deducerii cheltuielilor aferente instruirii profesionale și activităților de consolidare a culturii corporative reprezintă o formalitate administrativă excesivă, care nu adaugă valoare probatorie suplimentară față de contractele, facturile fiscale și alte documente justificative existente. În practică, realitatea și destinația cheltuielilor pot fi verificate prin documentele contabile primare și prin evidențele de personal ale angajatorului. Menținerea cerinței privind ordinul intern creează riscuri de sancționare formală și refuz al deducerii din motive pur procedurale, fără impact real asupra corectitudinii calculării impozitului. Excluderea acestei obligații ar contribui la reducerea poverii administrative asupra mediului de afaceri, fără a afecta baza impozabilă sau veniturile bugetare.	Se propune modificarea Art. 46 prin excluderea alin. 1) și 2), cu păstrarea alin. 3), după cum urmează: „Deducerea cheltuielilor suportate în conformitate cu prevederile pct. 45 și 45¹ se permite în baza contractului, facturii fiscale și a altor documente ce confirmă cheltuielile suportate pentru serviciile de instruire profesională/perfecționare a salariaților sau pentru desfășurarea activităților aferente consolidării culturii corporative și a spiritului de echipă. Lista salariaților beneficiari și descrierea activităților pot fi confirmate prin documente interne ale angajatorului, fără obligativitatea emiterii unui ordin distinct.”